

ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๗/๕๖

ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๔๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง การประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด
๒. ประเด็นถาม - ตอบ ที่น่าสนใจ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดอุบลราชธานีได้รับแจ้งจากกรมการปกครองว่า ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๒ ตอนที่ ๙๒ ก วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘) โดยมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (๑ มกราคม ๒๕๖๙)

จังหวัดอุบลราชธานีพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงได้รวบรวมประเด็นถาม - ตอบ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อให้อำเภอใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรชาย ครองยุทธ)
ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานปกครอง
โทร. ๐-๔๕๓๔ - ๔๖๑๓

พระราชบัญญัติ

ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓)

พ.ศ. ๒๕๖๘

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

เป็นปีที่ ๑๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้านในกรณีที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า
กระทำความผิดกฎหมายบางประการให้เหมาะสมกับความหนักเบาและพฤติการณ์แห่งการกระทำนั้น
ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๑/๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒

“(๑๑/๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษแล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๑/๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๔)”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๗ บทบัญญัติตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบต่อการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในทางที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งและเฉพาะในส่วนที่กระทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อนุทิน ชาญวีรกูล

นายกรัฐมนตรี

“บัญชี ก

กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑)

- (๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะในฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย
- (๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในฐานกระทำการอันเป็นการทุจริต ในการเลือกตั้ง
- (๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
- (๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในฐานค้ามนุษย์
- (๕) กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในฐานกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

บัญชี ข

กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

(๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดฐานเสพยาเสพติด และมีไว้ในครอบครอง
ซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์

(๓) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา
หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า
หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิด
ฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย

(๔) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครอง
ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสีย
แก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ

(๕) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครอง
ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย
รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ
ความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ
ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติไปจากเดิมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
และความผิดฐานตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ตัดไม้หรือพฤษชาติอื่นในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

(๖) กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน
ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่
ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

(๗) กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้
ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย
ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์
หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๘) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด
ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนที่กำหนดให้การกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยไม่จำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับนั้น เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุซึ่งไม่ได้สัดส่วนกัน ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเหมาะสมกับการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับ ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประเด็น ถาม - ตอบ ที่น่าสนใจ เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘

ลำดับ ที่	ประเด็น ถาม - ตอบ
๑	คำถาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ มีผลใช้บังคับเมื่อไหร่ คำตอบ มาตรา ๒ แห่ง พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ กำหนดว่า พ.ร.บ. นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๙ เป็นต้นไป
๒	คำถาม ฐานความผิดที่เพิ่มเข้ามาใหม่ตาม พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ มีอะไรบ้าง คำตอบ ๑. บัญชี ก. (จำกัดสิทธิตลอดชีวิต) เป็นการนำกฎหมายตามมาตรา ๑๒ (๑๑) เดิม มาเทียบเคียงกับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และผู้บริหารท้องถิ่น โดยระบุฐานความผิดตามกฎหมายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และได้เพิ่มฐานความผิดจากกฎหมายเดิมเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ดังนี้ (๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้าส่งออก หรือจำหน่าย (๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก (๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์ (๕) กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ๒. บัญชี ข. (จำกัดสิทธิ ๑๐ ปีพ้นโทษหรือพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษแล้วแต่กรณี) เป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๒ (๑๑) เดิม ซึ่งกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายดังกล่าว โดยกำหนดฐานความผิดร้ายแรงตามกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อให้ได้สัดส่วนกับการจำกัดสิทธิของบุคคล ดังนี้ (๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดฐานเสพยาเสพติด และมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ (๒) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ (๓) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิดฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย (๔) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสีย แก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ (๕) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครองค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ ความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติไปจากเดิมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และความผิดฐานตัด โค่น แผ้วถางเผา ทำลาย ต้นไม้หรือพืชมงคลอื่นในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า (๖) กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ (๗) กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้ ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอันใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดง หรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ (๘) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้

๓	คำถาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๘ แตกต่างจากเดิมอย่างไร คำตอบ พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ มีการจำแนกฐานความผิดและระยะเวลาของการจำกัดสิทธิอันเป็นผลให้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านออกเป็น ๒ บัญชี คือ บัญชี ก. จำกัดสิทธิตลอดชีวิต และบัญชี ข. จำกัดสิทธิ ๑๐ ปีพ้นโทษหรือพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษแล้วแต่กรณี เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับ ตลอดจนสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มิได้จำกัดสิทธิของบุคคลทุกกรณีดังเช่นกฎหมายเดิมซึ่งมีลักษณะเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุซึ่งไม่ได้สัดส่วนกัน ดังนั้น เจ้าหน้าที่จะต้องตีความอย่างเคร่งครัด ไม่อาจใช้ดุลพินิจเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติ
๔	คำถาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๘ ไม่ใช้บังคับกับใคร คำตอบ มาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ กำหนดว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบต่อการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในส่วนที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่ง และเฉพาะในส่วนที่กระทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
๕	คำถาม คำว่า “เฉพาะในส่วนที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งและเฉพาะในส่วนที่กระทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ตามความในมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ หมายความว่าอย่างไร คำตอบ หมายความว่า พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ จะไม่ใช้บังคับเป็นการย้อนหลังกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๙ หากเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดที่เพิ่มเข้ามาใหม่ตามบัญชี ก. และบัญชี ข. และต้องเป็นกรณีที่กระทำขึ้นก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๙ อันเป็นวันที่ พ.ร.บ.ฯ ฉบับนี้ใช้บังคับเท่านั้น ทั้งนี้ หากเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ แม้ว่าจะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ จะดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๙ ก็ย่อมอยู่ในบังคับบทบัญญัติตาม พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓
๖	คำถาม ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมในความผิดที่บัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๘ จะถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑๑) หรือ (๑๑/๑) แล้วแต่กรณี หรือไม่ คำตอบ พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ ใช้บังคับแก่ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดตามฐานความผิดที่ระบุไว้เท่านั้น กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมยังไม่อาจถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๑๑) หรือ (๑๑/๑) แล้วแต่กรณี แต่อย่างไรก็ดี ทั้งนี้ หากการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะที่อาจเข้าข่ายลักษณะผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริตหรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ย่อมส่งผลให้ผู้สมัครรายดังกล่าวขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่ง พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ฯ
๗	คำถาม หากอำเภอได้ประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ เรียบร้อยแล้วก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๙ โดยกำหนดวันเลือกผู้ใหญ่บ้านหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘ ต่อมา เมื่อ พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ มีผลใช้บังคับปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านรายหนึ่งเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายใหม่เป็นผลร้ายแก่ผู้สมัครรายดังกล่าว จะเป็นผลให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๑๑) หรือไม่ คำตอบ ประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ ถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจเพิกถอนคำสั่งนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น ตามมาตรา ๔๙ ประกอบมาตรา ๕๓ วรรคสอง (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อ พ.ร.บ.ฯ ฉบับที่ ๑๓ มีผลใช้บังคับ ส่งผลให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

	ซึ่งหากมีบทกฎหมายเช่นนี้ในขณะที่จัดทำประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ แล้ว นายอำเภอคงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้ โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕๓ ให้อำนาจนายอำเภอสั่งให้คณะกรรมการตรวจสอบทบทวนความเห็นใหม่ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง จากนั้นนายอำเภอหากคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้สมัครรายนั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามความเห็นของนายอำเภอและให้นายอำเภอดำเนินการประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖
๘	คำถาม หากได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ในระหว่างการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน ปากว่า พ.ร.บ. ฉบับที่ ๑๓ มีผลบังคับใช้ จะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านรายดังกล่าวตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่ คำตอบ ตามมาตรา ๕๓ วรรคสอง (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดเงื่อนไขในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ณ ขณะที่ออกคำสั่งอาจถูกเพิกถอนคำสั่งนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้เมื่อบทกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปว่า การเพิกถอนในกรณีนี้ให้กระทำได้เท่าที่ผู้รับประโยชน์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือยังมิได้รับประโยชน์ตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้ใช้ประโยชน์จากประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ ในการได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเรียบร้อยแล้ว จึงไม่มีเหตุที่นายอำเภอจะยับยั้งการแต่งตั้งผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้
๙	คำถาม อำเภออากาศติได้มีประกาศอำเภออากาศติ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่อง การเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลอากาศติ อำเภออากาศติ จังหวัดอารมณดี โดยกำหนดวันรับสมัคร ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔ นายสมชาย รักดี ได้ยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารหลักฐานต่อนายอำเภออากาศติ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๔ ต่อมาคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติพบว่านายสมชายฯ เคยต้องคำพิพากษาศาลจังหวัดอารมณดี ในความผิดฐานทำไม้หวงห้าม พิกษาลงโทษจำคุก ๓ เดือน ปรับ ๓,๐๐๐ บาท โทษจำคุกรอการลงโทษ ๒ ปี คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ กรณีดังกล่าวจะถือว่านายสมชายฯ เป็นผู้มีความผิดสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ คำตอบ ตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้กำหนดว่า ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษแล้วแต่กรณี ดังนั้น เมื่อนายสมชายฯ เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข โทษจำคุกรอการลงโทษ ๒ ปี คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ วันครบระยะเวลาการลงโทษคือวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ต่อมานายสมชายฯ ได้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งวันดังกล่าวยังไม่พ้นระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันพ้นระยะเวลาการลงโทษ นายสมชายฯ จึงยังคงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ไม่อาจสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้

กลุ่มงานระเบียบการ
ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน
สำนักบริหารการปกครองท้องที่
กรมการปกครอง
โทร. ๐๒ ๖๒๔ ๘๓๐๓ ต่อ ๔๐๔